

คณะทำงานด้านยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศ
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
มีนาคม ๒๕๕๕

ยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ (ฉบับย่อ)

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เลขที่ ๕๐ ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กทม. ๑๐๙๐๐
โทร. ๐-๒๕๗๔-๕๘๓๐ ๐-๒๕๗๔-๕๘๓๒ ๐-๒๕๔๐-๗๐๓๓

**ยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศ
ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๒๕๕๕-๒๕๕๙
(ฉบับย่อ)**

**คณะทำงานด้านยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศ
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
มีนาคม ๒๕๕๕**

คำนำ

ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจโลกอันเนื่องมาจากราคาน้ำมันและปัจจัยการผลิตที่จำเป็นขยับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อผลผลิตการเกษตรอย่างกว้างขวางทั่วภูมิภาคของโลก รวมทั้งการนำพืชอาหารไปผลิตเป็นพลังงานทางเลือกได้ก่อให้เกิดความวิตกเรื่องความมั่นคงด้านอาหาร ตลอดจนการเปิดการค้าเสรีภายใต้กรอบต่างๆ ทำให้หลายประเทศนำมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภาษีมาใช้เพื่อปกป้องผู้ผลิตและผู้บริโภคภายในประเทศเพิ่มมากขึ้น และมีการใช้มาตรการด้านความปลอดภัยอาหารมาใช้อย่างเข้มงวด จากประเด็นปัญหาดังกล่าวทำให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ซึ่งมีภารกิจหลักในด้านการผลิตสินค้าเกษตรกรรมของประเทศไทยเห็นความจำเป็นในการกำหนดยุทธศาสตร์ทั้งเชิงรุกและเชิงรับเพื่อผลักดันให้ภาคการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืนและสอดคล้องกับสถานการณ์เศรษฐกิจโลกที่เปลี่ยนแปลงไป

ในการจัดทำยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ ฉบับนี้ มีการระดมความคิดเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้ทรงคุณวุฒิอย่างเป็นขั้นเป็นตอนและต่อเนื่อง ซึ่งคณะกรรมการได้ให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๕ เอกสาร ฉบับนี้ เป็นฉบับย่อที่จัดทำขึ้นเพื่อมุ่งหวังให้หน่วยงานเกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนงานและโครงการเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านการเกษตรต่างประเทศและศักยภาพของบุคลากรที่ทำงานด้านการเกษตรต่างประเทศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ต่อไป

คณะทำงานด้านยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศ
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
มีนาคม ๒๕๕๕

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	๑
บทนำ	๑๐
๑. สถานการณ์การเกษตรของโลก	๑๓
๑.๑ ความมั่นคงด้านอาหาร (Food Security)	๑๓
๑.๒ ความมั่นคงด้านพลังงาน (Energy Security)	๑๕
๑.๓ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change)	๑๖
๑.๔ สังคมผู้สูงอายุ (Ageing Society)	๑๗
๑.๕ การค้า (Trade)	๑๗
๑.๖ การลงทุน (Investment)	๒๑
๒. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis)	๒๒
๒.๑ จุดแข็ง (Strength)	๒๒
๒.๒ จุดอ่อน (Weakness)	๒๒
๒.๓ โอกาส (Opportunity)	๒๓
๒.๔ ภัยคุกคาม (Threat)	๒๔
๓. ยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙	๒๕
๓.๑ วิสัยทัศน์	๒๕
๓.๒ พันธกิจ	๒๕
๓.๓ เป้าประสงค์	๒๕
๓.๔ ประเด็นยุทธศาสตร์	๒๖

	หน้า
๓.๔.๑ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาศักยภาพกระบวนการเจรจา การนำเสนอ	๒๖
และแก้ปัญหาภาคเกษตรกับต่างประเทศ	
๓.๔.๒ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาศักยภาพด้านข้อมูลข่าวสาร	๓๒
ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรต่างประเทศ	
๓.๔.๓ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ พัฒนาความร่วมมือด้านการเกษตร	๓๗
กับต่างประเทศ และองค์การระหว่างประเทศ	
๓.๔.๔ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาการบริหารจัดการ	๔๐
ด้านการเกษตรต่างประเทศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	
๓.๕ กลไกการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์	๔๔
ภาคผนวก	๔๕
คำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๓๙๘/๒๕๕๒	๔๗
เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานด้านยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศ	
ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	

U ุทธศุพัุบริหาร

๑. ความเป็นมา

ปัจจุบันกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีพลวัตสูง โดยการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ของโลกรวมถึงวิกฤตเศรษฐกิจในสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรปอันส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนศูนย์รวมการค้าการลงทุนในภูมิภาคเอเชียมากขึ้น ซึ่งการดำเนินเศรษฐกิจในระบบทุนนิยมครอบคลุมถึงกฎ ระเบียบด้านการค้า การลงทุน การเงิน สิ่งแวดล้อม และสังคม ซึ่งแม้ว่ากฎระเบียบใหม่จะเป็นโอกาสในการพัฒนาของประเทศกำลังพัฒนา แต่หากไม่เตรียมความพร้อม หรือร่วมในการเจรจาให้เกิดความเป็นธรรม การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อการค้าสินค้าและการลงทุนภาคเกษตร ดังนั้นเพื่อเป็นการเตรียมรับมือและดำเนินงานเชิงรุกไปพร้อมกัน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงต้องกำหนดท่าทีภาคเกษตรต่างประเทศ และเตรียมมาตรการรองรับอย่างรอบคอบเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อเกษตรกร ผู้บริโภคภายในประเทศ และต่างประเทศ และภาพรวมในการพัฒนาการเกษตรของประเทศมากที่สุด

ในการนี้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้ยกร่างยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) ซึ่งคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากคณะรัฐมนตรี ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๓ ได้มีมติเห็นชอบให้นำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านการเกษตรต่างประเทศ ที่เสนอโดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรและข้อสังเกต รวมถึงข้อคิดเห็นของที่ประชุมไปใช้ในการปรับปรุงยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศ ที่ได้ยกร่างไว้แล้ว และนำยุทธศาสตร์ดังกล่าวเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

ต่อมา คณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ในคราวประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ มีมติรับทราบการปรับแก้ (ร่าง) ยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศตามที่คณะทำงานด้านยุทธศาสตร์การเกษตร ต่างประเทศได้ดำเนินการ (เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเป็นประธาน) และ มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะทำงานฯ นำข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของคณะกรรมการ นโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ไปปรับปรุงร่างยุทธศาสตร์ฯ อีกครั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของวิสัยทัศน์ และนำเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบต่อไป

๒. สาระสำคัญของยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศของ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

จากสถานการณ์การเกษตรของโลกทั้งด้านความมั่นคงด้านอาหาร ความมั่นคงด้านพลังงาน การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สังคมผู้สูงอายุ การค้า และการลงทุน รวมทั้งการวิเคราะห์สถานการณ์แวดล้อมด้านอาหารของไทยทั้งในด้าน จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคามแล้ว สามารถกำหนดประเด็นวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ ระยะเวลาดำเนินงาน และประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้

วิสัยทัศน์

สร้างความเชื่อมั่นผลิตผลเกษตรและอาหารของไทย การเกษตรต่างประเทศ กว้างไกลในสากล ประสิทธิภาพยั่งยืน

พันธกิจ

๑. ประสานงาน ดำเนินกระบวนการเกี่ยวกับการเจรจา การนำเสนอ และการ สนับสนุนข้อมูลด้านเทคนิคของผลิตผลเกษตรและอาหาร
๒. ส่งเสริมความเชื่อมั่นด้านคุณภาพมาตรฐาน แก้ไขปัญหาด้านสุขอนามัย

และสุขอนามัยพืชรวมทั้งการแก้ปัญหาด้านเทคนิคของผลิตผลเกษตรและอาหารไทย ในตลาดต่างประเทศ

๓. ศึกษาและติดตามข้อมูลข่าวสาร ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับนโยบาย มาตรการด้านการเกษตรของต่างประเทศ ทางด้านการค้าผลิตผลเกษตรและอาหาร การลงทุนภาคเกษตร และประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรต่างประเทศ รวมถึง การจัดการฐานข้อมูลเพื่อสนับสนุนงานด้านต่างประเทศ

๔. ร่วมมือกับต่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศ ด้านการศึกษา การวิจัยและพัฒนา วิชาการด้านการเกษตร เพื่อนำมาพัฒนาศักยภาพการเกษตร ของไทย

เป้าประสงค์

๑. เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของผลิตผลเกษตรและอาหารของไทยโดยการเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการเจรจา การนำเสนอ และการสนับสนุนข้อมูลด้านเทคนิค

๒. เพื่อพัฒนาศักยภาพการตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาด้านสุขอนามัย และสุขอนามัยพืชคุณภาพและมาตรฐาน และปัญหาด้านเทคนิค สำหรับสินค้าเกษตร และอาหารของไทยในตลาดต่างประเทศ ทั้งในตลาดเดิมและตลาดใหม่

๓. เพื่อให้ได้ข้อมูลข่าวสาร และความเคลื่อนไหวต่างๆ เกี่ยวกับ นโยบาย มาตรการด้านการเกษตรของต่างประเทศ รวมทั้งด้านการผลิต การค้าการลงทุน และ กฎระเบียบระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตร สำหรับเตรียมมาตรการเชิงรุก และเชิงรับอย่างมีประสิทธิภาพ

๔. เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาความร่วมมือด้านการเกษตรกับต่างประเทศ ภายใต้กรอบความร่วมมือต่างๆ

๕. เพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการด้านการเกษตรต่างประเทศ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพ

ประเด็นยุทธศาสตร์

๑. พัฒนาศักยภาพกระบวนการเจรจา การนำเสนอ และแก้ปัญหาภาคเกษตรกับต่างประเทศ
๒. พัฒนาศักยภาพด้านข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรต่างประเทศ
๓. พัฒนาคาความร่วมมือด้านการเกษตรกับต่างประเทศ และองค์การระหว่างประเทศ
๔. พัฒนาการบริหารจัดการด้านการเกษตรต่างประเทศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ระยะเวลาดำเนินงาน ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙)

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาศักยภาพกระบวนการเจรจา การนำเสนอ และแก้ปัญหาภาคเกษตรกับต่างประเทศ

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเพิ่มศักยภาพการเจรจา และการนำเสนอ เกี่ยวกับผลิตผลเกษตรและอาหารของไทย ในเวทีระหว่างประเทศรวมทั้งการสนับสนุนข้อมูลด้านเทคนิคในเชิงรุกและเชิงรับ ทั้งกรณีส่งออกและนำเข้าผลิตผลเกษตรและอาหาร
๒. เพื่อให้สามารถแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับด้านคุณภาพ ความปลอดภัย และด้านเทคนิคของผลิตผลเกษตรและอาหารในตลาดต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการสร้างภาพลักษณ์ที่ดี

เป้าหมาย ผลิตผลเกษตรและอาหารของไทยเป็นที่ยอมรับและต้องการในตลาดต่างประเทศ

ตัวชี้วัด

๑. จำนวนประเทศคู่ค้าในแต่ละภูมิภาคของโลกที่ยอมรับคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารไทยมีเพิ่มขึ้น รวมถึงลดการปฏิเสธสินค้า (Reject) จากประเทศคู่ค้า

๒. ลดระยะเวลาในการแก้ปัญหาสำหรับข้อขัดข้องด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช คุณภาพ มาตรฐาน และปัญหาด้านเทคนิค ของผลิตผลเกษตรและอาหารไทยในต่างประเทศ

กลยุทธ์ ๑.๑ เตรียมความพร้อมสำหรับกระบวนการเจรจาเกี่ยวกับมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี และการแก้ปัญหาด้านเทคนิคของสินค้าเกษตรและอาหารในเวทีระหว่างประเทศ

กลยุทธ์ ๑.๒ พัฒนากลไกการตอบสนองเพื่อแก้ปัญหาอย่างรวดเร็วในกรณีที่ผลิตผลเกษตรและอาหารไทยมีปัญหาด้านคุณภาพในตลาดปลายทาง

กลยุทธ์ ๑.๓ ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ด้านคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารของไทยให้เป็นที่รู้จักในตลาดต่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาศักยภาพด้านข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรต่างประเทศ

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อติดตาม รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับนโยบาย มาตรการด้านการเกษตรของต่างประเทศ รวมทั้งความเคลื่อนไหวด้านการผลิต การค้าการลงทุนภาคเกษตร กฎระเบียบ และประเด็นใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตร ให้ทันต่อสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลง
๒. เพื่อเตรียมมาตรการเชิงรุกและเชิงรับในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตรได้อย่างรวดเร็ว ฉับไว และทันต่อเหตุการณ์
๓. เพื่อเข้าถึงข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับปริมาณ รูปแบบ ความนิยม เส้นทาง การกระจายสินค้า และความต้องการสินค้าเกษตรและอาหารแต่ละชนิด ในตลาดต่างประเทศ และแนวโน้มในอนาคต นำมาเผยแพร่ให้เกษตรกรและผู้ประกอบการไทยได้รับทราบ

๔. เพื่อจัดระบบฐานข้อมูล สำหรับสนับสนุนงานด้านการเกษตรต่างประเทศ

เป้าหมาย มีกลไกการติดตามข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรต่างประเทศ เพื่อศึกษาวิเคราะห์ เผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบอย่างต่อเนื่อง พร้อมมีมาตรการเชิงรุก และมาตรการรองรับในด้านต่างๆ อย่างรวดเร็ว ฉับไว และทันต่อเหตุการณ์

ตัวชี้วัด

๑. มีหน่วยติดตามและวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละกรม

๒. มีข้อมูลสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตรในต่างประเทศ ที่ถูกต้องรวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์

๓. มีฐานข้อมูลสำหรับสนับสนุนงานด้านการเกษตรต่างประเทศตามบทบาทและภารกิจของกรมต่างๆ

กลยุทธ์ ๒.๑ ส่งเสริมการประสานงานเพื่อติดตามความเคลื่อนไหวที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารในตลาดต่างประเทศ และการลงทุนภาคเกษตรจากต่างประเทศ รวมทั้งประเด็นที่เกี่ยวข้องอื่นๆ

กลยุทธ์ ๒.๒ ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลด้านความต้องการสินค้าเกษตรและอาหารในตลาดต่างประเทศทั้งปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต

กลยุทธ์ ๒.๓ จัดระบบฐานข้อมูลสำหรับสนับสนุนงานด้านการเกษตรต่างประเทศ

กลยุทธ์ ๒.๔ ติดตามความเคลื่อนไหว ผลักดันและสนับสนุนการกำหนดมาตรการ และการเข้าไปมีส่วนร่วมเพื่อแสดงจุดยืน และทำที่ของประเทศไทย ในการกำหนดกฎเกณฑ์ระดับนานาชาติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตร

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ พัฒนาคือความร่วมมือกับต่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศ

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาความร่วมมือในลักษณะความเป็นหุ้นส่วนกับประเทศผู้ให้และองค์การระหว่างประเทศต่างๆ ให้ไทยเป็นศูนย์กลางการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีด้านการเกษตรแก่ภูมิภาคต่างๆ

๒. เพื่อสนับสนุนบุคลากรของรัฐ ในการเข้าไปมีส่วนร่วมเพื่อหาจุดยืนร่วมและแสดงท่าทีของไทยในเวทีความร่วมมือระหว่างประเทศ และกรอบความร่วมมือในอนุภูมิภาคต่างๆ

๓. เพื่อเพิ่มความร่วมมือกับต่างประเทศในการศึกษา วิจัย และพัฒนาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต รวมทั้งประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อถ่ายทอดให้แก่เกษตรกรและผู้ประกอบการในประเทศ

๔. เพื่อสนับสนุนการจัดทำและดำเนินแผนงาน/โครงการตามความตกลงและความร่วมมือภาคเกษตรกับต่างประเทศ

เป้าหมาย พัฒนาคือความร่วมมือกับต่างประเทศในการศึกษา วิจัย พัฒนา ถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการเกษตรและการดำเนินการประเด็นที่เกี่ยวข้องต่างๆ ทั้งในฐานะประเทศผู้ให้ ผู้รับ และความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา

ตัวชี้วัด

จำนวนงานวิจัย แผนงาน/โครงการ กิจกรรม ที่ทำร่วมกับต่างประเทศ และการประชุมเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ร่วมกับต่างประเทศเพิ่มขึ้น

กลยุทธ์ ๓.๑ พัฒนาคือความร่วมมือในลักษณะความเป็นหุ้นส่วนกับประเทศผู้ให้และองค์การระหว่างประเทศต่างๆ เพื่อเป็นศูนย์กลางการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีด้านการเกษตรให้แก่ภูมิภาคต่างๆ

กลยุทธ์ ๓.๒ ส่งเสริมการศึกษา วิจัย พัฒนา และถ่ายทอดองค์ความรู้ ร่วมกับต่างประเทศ

กลยุทธ์ ๓.๓ ส่งเสริมให้มีการจัดทำและดำเนิน แผนงาน/โครงการ ตามความตกลงกับต่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาการบริหารจัดการด้านการเกษตร ต่างประเทศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเพิ่มศักยภาพการดำเนินงานด้านการเกษตรต่างประเทศ
๒. เพื่อพัฒนาบุคลากรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทั้งด้านภาษา ด้านวิชาการ และเทคนิคการเจรจา ให้พร้อมสำหรับการปฏิบัติงานด้านการเกษตร ต่างประเทศ

เป้าหมาย บุคลากรและระบบการบริหารจัดการด้านการเกษตรต่างประเทศ มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ตัวชี้วัด

๑. จำนวนเจ้าหน้าที่ด้านการเกษตรต่างประเทศไปปฏิบัติหน้าที่ ในต่างประเทศเพิ่มขึ้น และมีจำนวนสำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ/กงสุล (ฝ่ายการเกษตร) ในภูมิภาคที่มีศักยภาพด้านการค้าสินค้าเกษตรและอาหารของไทย เพิ่มขึ้น
๒. จำนวนบุคลากรที่ทำงานด้านการเกษตรต่างประเทศมีความรู้ความสามารถมากขึ้น ทั้งในด้านการใช้ภาษาต่างประเทศ ด้านวิชาการที่เกี่ยวข้อง และเทคนิคการเจรจา ต่อรอง
๓. มีกลไกการขับเคลื่อนด้านการเกษตรต่างประเทศที่ชัดเจน และสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ ๔.๑ สนับสนุนการปรับปรุงองค์กรและการบริหารงานของ หน่วยงานที่ปฏิบัติงานด้านการเกษตรต่างประเทศให้มีประสิทธิภาพ สามารถรองรับการขยายตัวด้านการค้าสินค้าเกษตรและอาหาร ทั้งในตลาดเดิมและตลาดใหม่

กลยุทธ์ ๔.๒ สร้างเสริมสมรรถนะที่สำคัญให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานด้านการเกษตรต่างประเทศอย่างเป็นระบบ

กลยุทธ์ ๔.๓ สนับสนุนการสร้างกลไกภาครัฐในการขับเคลื่อน และติดตาม งานด้านการเกษตรต่างประเทศอย่างเป็นระบบ

Unnā

ประเทศไทยมีประชากรภาคการเกษตรลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ จำนวนประชากรภาคการเกษตรอยู่ที่ร้อยละ ๓๙.๑๔ ของจำนวนประชากรทั้งหมด โดยคิดเป็นจำนวนแรงงานภาคการเกษตรร้อยละ ๔๒.๘๕ มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคการเกษตร ณ ราคาคงที่ (ปี พ.ศ. ๒๕๓๑) ๔,๒๖๒ ล้านล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๘.๙๔ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศอันเนื่องมาจากผลผลิตจากภาคการเกษตรบางชนิดของไทยมีปริมาณมากเกินความต้องการบริโภคภายในประเทศ เช่น ข้าว น้ำตาล มันสำปะหลัง ทำให้ไทยสามารถส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารเป็นลำดับต้นๆ ของโลกอย่างต่อเนื่อง โดยเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ประเทศไทยมีมูลค่าส่งออกสินค้าทั้งหมด ๓,๘๗๔ ล้านล้านบาท ในจำนวนนี้เป็นมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรจำนวน ๐.๖๗๑ ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๓๒ ของมูลค่าส่งออกสินค้าทั้งหมด ในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ไทยมีมูลค่าส่งออกสินค้าทั้งหมดเพิ่มขึ้น ๕.๑๙๗ ล้านล้านบาท เป็นมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตร ๐.๙๘๙ ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๙.๐๓ ของมูลค่าส่งออกสินค้าทั้งหมด สินค้าเกษตรและอาหารส่งออกของไทยในอันดับแรกๆ ได้แก่ ข้าวและผลิตภัณฑ์ ยางธรรมชาติ ปลาและผลิตภัณฑ์ กุ้งและผลิตภัณฑ์ น้ำตาลและผลิตภัณฑ์ ผลไม้และผลิตภัณฑ์ มันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ และไก่แปรรูป ตามลำดับ เป็นต้น ตลาดส่งออกสินค้าเกษตรและอาหาร ที่สำคัญเรียงตามมูลค่าการส่งออกจากมากไปน้อยได้แก่ ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐประชาชนจีน มาเลเซีย สหราชอาณาจักร อินโดนีเซีย เวียดนาม ฮองกง สาธารณรัฐเกาหลี และแคนาดา ตามลำดับ ส่วนมูลค่านำเข้าสินค้าทั้งหมดคือ ๔,๖๐๕ ล้านล้านบาท คิดเป็นสินค้านำเข้าซึ่งเป็นปัจจัยการผลิตภาคเกษตร สินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์และปัจจัยการผลิต ๐.๓๕๘

ล้านล้านบาท สินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ ปลาสดแช่เย็นแช่แข็ง ปุ๋ย อาหารสัตว์ ถั่วเหลือง ไม้และผลิตภัณฑ์ ฝ้ายดิบ ผลิตภัณฑ์อาหารจากแป้ง นมและผลิตภัณฑ์ ผัก และผลิตภัณฑ์ ตามลำดับ ตลาดนำเข้าปัจจัยการผลิตภาคเกษตร สินค้าเกษตร และผลิตภัณฑ์ที่สำคัญเรียงจากมากไปน้อยได้แก่ สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐประชาชนจีน บราซิล มาเลเซีย ออสเตรเลีย อินโดนีเซีย อาร์เจนตินา สาธารณรัฐเกาหลี อินเดีย และ ซาอุดีอาระเบีย ตามลำดับ โดยสินค้านำเข้าเหล่านี้บางส่วนนำมาใช้เป็นวัตถุดิบสำหรับแปรรูปเพื่อส่งออกอีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ประเทศไทยมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ราคาคงที่ (ปี ๒๕๓๑) ๔,๒๖๒ ล้านล้านบาท โดยคิดเป็นมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคการเกษตร ๐.๓๘๑ ล้านล้านบาท มีสัดส่วนร้อยละ ๘.๙๔ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ มูลค่าลดลงจากปี ๒๕๕๑ ร้อยละ ๐.๕๘ เป็นผลมาจากผลผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญลดลง

ภายหลังการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจโลก ภาคเกษตรยิ่งได้รับความสนใจและให้ความสำคัญมากขึ้น ซึ่งเริ่มปรากฏชัดในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ เมื่อราคาน้ำมันและปัจจัยการผลิตที่จำเป็นอื่นๆ เช่น ปุ๋ยเคมี สารเคมี ทางการเกษตร ชัยปัตสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ผนวกกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ฝนแล้ง พายุ น้ำท่วม ดินถล่ม ก่อให้เกิดความเสียหายต่อผลผลิตการเกษตรอย่างกว้างขวาง ในหลายภูมิภาคของโลก ประเด็นเรื่องการนำพืชอาหารไปผลิตเป็นพลังงานทางเลือก เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ปริมาณความต้องการพืชอาหารเพิ่มขึ้น ประเด็นต่างๆ ดังกล่าวได้ก่อให้เกิดความตระหนักเรื่องความมั่นคงด้านอาหารในหลายประเทศ จนต้องนำมาตรการห้ามหรือจำกัดการส่งออกอาหารมาใช้ เช่น อินเดีย และเวียดนาม นอกจากนี้ ยังมีประเด็นเรื่องการปนเปื้อนสารพิษในอาหาร การเปิดการค้าเสรีภายใต้กรอบต่างๆ ทำให้หลายประเทศนำมาตรการด้านความปลอดภัยอาหารมาใช้อย่างเข้มงวด รวมทั้งมีการนำมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภาษี มาใช้เพื่อปกป้องผู้ผลิตและผู้บริโภค

ภายในประเทศเพิ่มมากขึ้น ประเทศไทยในฐานะผู้ผลิตและส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารรายใหญ่ของโลก จะต้องกำหนดยุทธศาสตร์ทั้งเชิงรุกและเชิงรับเพื่อผลักดันให้ภาคการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืนภายใต้สภาวะทางเศรษฐกิจที่ตกต่ำในขณะนี้

ดังนั้นยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านการเกษตรต่างประเทศและศักยภาพของบุคคลากรที่ทำงานด้านการเกษตรต่างประเทศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑. สถานการณ์การเกษตรของโลก

๑.๑ ความมั่นคงด้านอาหาร (Food Security)

สรุปความเคลื่อนไหวในเวทีระหว่างประเทศเกี่ยวกับความมั่นคงด้านอาหาร

๑) **องค์การสหประชาชาติ (United Nations – UN)** มีการจัดตั้งคณะทำงานระดับสูงของเลขาธิการสหประชาชาติว่าด้วยวิกฤตความมั่นคงด้านอาหาร (UNSG’s High Level Task Force on the Global Food Security Crisis) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสนับสนุนการดำเนินการอย่างเป็นทางการเป็นเอกภาพในการแก้ไขวิกฤตราคาอาหารโลก ซึ่งรวมถึงการอำนวยความสะดวกในการจัดทำแผนปฏิบัติการตามลำดับความสำคัญและการประสานงานเพื่อปฏิบัติตามแผนนั้นๆ

๒) **องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization – FAO)** ได้จัดการประชุม “High-Level Conference on World Food Security: the Challenges of Climate Change and Bioenergy” ได้จัดทำปฏิญญาว่าด้วยความมั่นคงด้านอาหาร (Declaration on World Food Security) ระบุถึงมาตรการในการแก้ปัญหา และพิจารณาทิศทางการดำเนินงานด้านความมั่นคงด้านอาหารในอนาคต รวมทั้งการจัดตั้งกลไกในการประสานการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ประชากร ทุกคนสามารถเข้าถึงอาหารได้ และให้มีการจัดตั้งหุ้นส่วนความร่วมมือด้านการเกษตร ความมั่นคงด้านอาหารและโภชนาการในอนาคต

๓) **ความร่วมมือทางเศรษฐกิจเอเชีย-แปซิฟิก (Asia-Pacific Economic Cooperation: APEC)** ได้มีการดำเนินงานเพื่อความมั่นคงด้านอาหารตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๙๘ โดยเน้นกิจกรรมความร่วมมือเพื่อส่งเสริมการผลิต และการลดอุปสรรคทางการค้าของอุตสาหกรรมอาหาร แต่ปัจจุบันได้ขยายความร่วมมือออกไปครอบคลุมถึงประเด็นการส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหาร โดยคำนึงถึงการอำนวยความสะดวก

และลดอุปสรรคทางการค้า และครอบคลุมถึงความร่วมมือด้านความปลอดภัยของอาหาร (Food Safety) รวมถึงการแลกเปลี่ยนข้อมูล และการปรับให้มาตรฐานด้านความปลอดภัยของอาหารของสมาชิกเอเปค มีกฎระเบียบและมาตรฐานเดียวกัน และเมื่อปี ๒๐๑๐ รัฐมนตรีความมั่นคงอาหารเอเปคได้รับรองปฏิญญานิกิตาเตว่าด้วยความมั่นคงอาหารซึ่งแนบท้ายด้วยแผนปฏิบัติการความมั่นคงอาหารเอเปค ระหว่างปี ๒๐๑๑-๒๐๑๕ ซึ่งจัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานด้านความมั่นคงทางอาหารของสมาชิกเอเปค

๔) กลุ่มธนาคารโลก (World Bank Groups) ได้อนุมัติเงินกู้มูลค่า ๑.๒ พันล้านเหรียญสหรัฐ และเงินให้เปล่า ๒๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ เมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๑ เพื่อเร่งให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตอาหาร โดยธนาคารโลกได้ประกาศนโยบายการให้ความช่วยเหลือ ด้านการเกษตรและอาหาร เป็นจำนวน ๖ พันล้านเหรียญสหรัฐในปี ๒๕๕๒ (เพิ่มจากเดิม ๔ พันล้านเหรียญสหรัฐ) รวมทั้งจะมีเครื่องมือจัดการความเสี่ยง การทำประกันพืชผล เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรรายย่อยในประเทศยากจน

๕) อาเซียน (Association of South East Asia Nations: ASEAN) การประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านการเกษตรและป่าไม้ (AMAF) ครั้งที่ ๓๐ เมื่อวันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๕๑ ณ ประเทศเวียดนาม ได้มีมติเห็นชอบ ๑) ร่างแถลงการณ์กรุงเทพฯ ว่าด้วยความมั่นคงด้านอาหารในภูมิภาคอาเซียน (Bangkok Statement on food Security in the ASEAN Region) ซึ่งแสดงเจตนาว่าประเทศอาเซียนจะร่วมมือให้เกิดความมั่นคงด้านอาหาร โดยการผลิตที่ยั่งยืน วิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว การตลาดและการค้าภูมิภาค ๒) แผนนโยบายบูรณาการความมั่นคงด้านอาหารของอาเซียน และแผนกลยุทธ์ความมั่นคงด้านอาหารของอาเซียน ค.ศ.๒๐๐๙-๒๐๑๓ (ASEAN Integrated Food Security (AIFS) Framework and Strategic Plan of Action on Food Security in the ASEAN Region (SPA-FS) ๒๐๐๙-๒๐๑๓) ซึ่งอยู่ภายใต้ร่างแถลงการณ์กรุงเทพฯ โดยมีเป้าหมายให้เกิดความมั่นคงด้านอาหารในระยะยาว

และยกระดับความเป็นอยู่ของเกษตรกรด้วยการเพิ่มผลผลิตด้านอาหาร ลดการสูญเสียภายหลังการเก็บเกี่ยว ส่งเสริมการเข้าถึงตลาด การค้าสินค้าเกษตรและปัจจัยการผลิต ให้เกิดเสถียรภาพด้านราคา และบรรเทาความขาดแคลนในกรณีฉุกเฉิน

๖) ผลการประชุมสุดยอดกลุ่ม G๘ ระหว่างวันที่ ๒๔-๒๕ กันยายน ๒๕๕๒ ณ เมือง Pittsburgh สหรัฐอเมริกา ที่ประชุมได้หารือเรื่องความมั่นคงด้านอาหาร การพัฒนาด้านการเกษตรอย่างยั่งยืน และการกำจัดความยากจน และได้ออกแถลงการณ์ร่วม L'Aquila ว่าด้วยความมั่นคงด้านอาหารโลก (L'Aquila Joint Statement on Global Food Security) และ L'Aquila Food Security Initiative (AFSI) ร่วมกับประเทศกำลังพัฒนาต่างๆ และองค์การระหว่างประเทศจำนวน ๔๐ ประเทศ ระบุข้อผูกพันในการเพิ่มความช่วยเหลือจำนวน ๒ หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ ต่อเนื่องกัน ๓ ปี เพื่อส่งเสริมการทำเกษตรอย่างยั่งยืน เพิ่มผลผลิตอาหาร ปรับปรุงการเข้าถึงอาหาร และสร้างความแข็งแกร่งให้เกษตรกรรายย่อยในการเข้าถึงเทคโนโลยี ทูน และตลาด ตลอดจนสนับสนุนการดำเนินการของ Global Partnership on Agriculture and Food Security (GPAFS)

๑.๒ ความมั่นคงด้านพลังงาน (Energy Security)

ความต้องการน้ำมันเชื้อเพลิงของโลกเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้ราคาน้ำมันดิบเพิ่มขึ้นโดยลำดับขณะที่ความต้องการน้ำมันเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่ปริมาณน้ำมันจากฟอสซิลกลับมีน้อยลงทุกที ทำให้มีการคาดการณ์กันว่าอีก ๔๐ - ๕๐ ปี น้ำมันจะหมดไปจากโลก การบริโภคน้ำมันที่เพิ่มขึ้นเกิดจากการขยายของระบบเศรษฐกิจของโลก ยิ่งมีการขยายตัวของเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น จะทำให้การบริโภคน้ำมันยิ่งเพิ่มสูงขึ้นด้วยความต้องการที่เพิ่มขึ้นส่งผลให้ราคาน้ำมันเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ การเพิ่มขึ้นและการผันผวนของราคาน้ำมันในปัจจุบัน มิได้เกิดขึ้นจากอุปสงค์และอุปทานเท่านั้น แต่เกิดขึ้นจากอิทธิพลของบริษัทยักษ์ใหญ่น้ำมัน ๗ บริษัท และกองทุนป้องกันความเสี่ยง (Hedge Fund) ที่เข้ามาร่วมเก็งกำไรในตลาดน้ำมันโลกด้วย

เพื่อแก้ปัญหาหาค่าน้ำมัน ประเทศต่างๆ ได้หันมาผลิตพลังงานทางเลือกมากขึ้น เช่น สหรัฐอเมริกาได้มีการขยายพื้นที่ปลูกข้าวโพดเพิ่มขึ้น และนำข้าวโพดซึ่งใช้ในการผลิตอาหารสัตว์เพื่อไปผลิตเป็นเอทานอล ประเทศจีนซึ่งมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วของอุตสาหกรรมและเมือง ทำให้พื้นที่เกษตรลดลงอย่างรวดเร็วจนถึงระดับลดลงไม่ได้อีกแล้ว ปัจจุบันจีนจึงอยู่ในภาวะเสี่ยงที่จะขาดแคลนข้าวเป็นอย่างมาก สำหรับประเทศไทยมีนโยบายให้มีการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานและพัฒนาพลังงานทางเลือก ซึ่งตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน ประกอบด้วย ๑) การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน ๒) การเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพการผลิตภาคเกษตร ๓) การสร้างมูลค่าเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต ๔) การสร้างความมั่นคงในอาชีพและรายได้ให้แก่เกษตรกร ๕) การสร้างความมั่นคงด้านอาหารและพัฒนาพลังงานชีวภาพในระดับครัวเรือนและชุมชน ๖) การสร้างความมั่นคงด้านพลังงานชีวภาพเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศและความเข้มแข็งภาคเกษตร และ ๗) การปรับระบบบริหารจัดการภาครัฐเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน

๑.๓ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change)

วิกฤตการณ์ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก ส่งผลกระทบต่อภาคการผลิตภาคเกษตรในหลายประเทศรวมถึงไทย ทำให้ต้องคำนึงถึงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปรับตัวและลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว นอกจากนี้ประเด็นการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมได้ถูกหยิบยกขึ้นมาเชื่อมโยงกับการค้ามากขึ้น และหลายประเทศได้เริ่มนำมาเป็นมาตรการกีดกันทางการค้าสินค้าเกษตรรูปแบบหนึ่ง โดยประเด็นที่ต้องคำนึงถึง ๓ เรื่อง คือ ๑) ผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อภาคเกษตรของไทย ๒) การนำ Carbon Footprint และ

Water Footprint เชื่อมโยงการค้าสินค้า และ ๓) สินค้าและบริการสิ่งแวดล้อมภาคการเกษตร

๑.๔ สังคมผู้สูงอายุ (Ageing Society)

โครงสร้างประชากรของประเทศต่างๆ มีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุเนื่องมาจากอัตราการเกิดที่ลดลงและอายุขัยที่ยืนยาวขึ้น ทำให้หลายประเทศมีประชากรผู้สูงอายุ (อายุ ๖๐ ปีขึ้นไป) เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จากรายงานของสหประชาชาติ พบว่า ประชากรโลกจะเพิ่มขึ้นจากราว ๖,๖๐๐ ล้านคน (ในปี ๒๐๐๗) เป็น ๙,๒๐๐ ล้านคน (ในปี ๒๐๕๐) โดยจะเป็นประชากรที่เป็นผู้สูงอายุถึง ๒,๐๐๐ ล้านคน โดยเฉพาะในภูมิภาคที่พัฒนาแล้ว เช่น ญี่ปุ่น และหลายประเทศในยุโรป

๑.๕ การค้า (Trade)

จากสถิติการค้าสินค้าเกษตรไทยกับต่างประเทศ ปี ๒๕๕๓ ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรรายงานว่า ปี ๒๕๕๓ ประเทศไทยมีมูลค่าสินค้าส่งออกทั้งหมด ๖,๑๗๖,๒๙๒ ล้านบาท เป็นสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ ๑,๐๘๘,๖๓๓ ล้านบาท ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มสินค้าเกษตรและอาหาร ๘๒๓,๕๕๔ ล้านบาท กลุ่มสินค้าเกษตรเพื่ออุตสาหกรรม ๒๖๕,๐๗๙ ล้านบาท สินค้านอกการเกษตร มีมูลค่า ๕,๐๘๗,๖๕๙ ล้านบาท โดยส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์มากที่สุดไปยังกลุ่มประเทศเอเชียอื่นๆ รองลงมาคือกลุ่มประเทศอาเซียน กลุ่มประเทศอเมริกา และกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป

สินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ส่งออกที่สำคัญ คือ ยางธรรมชาติ.. ข้าวและผลิตภัณฑ์ กุ้ง ปลาและผลิตภัณฑ์ น้ำตาลและผลิตภัณฑ์ มันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ ผลไม้และผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์จากเนื้อ ผัก กากและเศษที่เหลือใช้ทำอาหารสัตว์ เป็นต้น

ส่วนมูลค่าสินค้านำเข้าทั้งหมดมีมูลค่า ๕,๘๓๙,๓๙๑ ล้านบาท เป็นสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ ๓๐๙,๔๔๘ ล้านบาท ซึ่งแบ่งเป็น กลุ่มสินค้าเกษตรและอาหาร ๒๘๑,๙๓๒ ล้านบาท กลุ่มสินค้าเกษตรเพื่ออุตสาหกรรม ๒๗,๕๑๖ ล้านบาท สินค้านอกการเกษตร มีมูลค่า ๕,๕๒๙,๙๔๓ ล้านบาท โดยนำเข้าสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์มากที่สุด ในกลุ่มประเทศอเมริกา รองลงมา ได้แก่ กลุ่มประเทศเอเชียอื่นๆ กลุ่มประเทศอาเซียน และกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป

สินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์นำเข้าที่สำคัญ คือ ปลาและผลิตภัณฑ์ กากและเศษที่เหลือใช้ทำอาหารสัตว์ ถั่วเหลือง ฝ้ายที่ยังไม่สางหรือหวี ผลไม้และผลิตภัณฑ์นมและผลิตภัณฑ์ ข้าวสาลีดูรัมผลิตภัณฑ์อาหารจากแป้ง ผักและผลิตภัณฑ์ เครื่องดื่ม เป็นต้น

๑.๕.๔ ปัญหา/อุปสรรคของการค้าสินค้าเกษตรในต่างประเทศ

๑.๕.๔.๑ มาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (Non-Tariff Barriers: NTB)

อุปสรรคทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (Non-Tariff Barriers: NTBs) คือ มาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่มาตรการทางภาษีนำเข้ารูปแบบต่างๆ ถึงแม้ว่าจะยังไม่มีข้อกำหนดอย่างเป็นทางการว่ามาตรการใดเป็น NTBs อย่างชัดเจน แต่จากการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าที่ผ่านมา สามารถจำแนกมาตรการ NTBs ได้ ๘ กลุ่มคือ

(๑) **มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด (Anti-Dumping: AD)** ประเทศผู้นำเข้า เก็บอากรตอบโต้ การทุ่มตลาดเพิ่มเติมจากภาษีนำเข้าปกติ โดยอ้างว่ามีการทุ่มตลาดจากบริษัทผู้ส่งออกมายังประเทศผู้นำเข้า

(๒) **มาตรการตอบโต้การอุดหนุน (Counter-Vailing Duty : CVD)** ประเทศผู้นำเข้า เก็บอากรตอบโต้การอุดหนุนเพิ่มเติมจากภาษีนำเข้าปกติ โดยอ้างว่า สินค้านำเข้าได้รับการอุดหนุนจากรัฐบาลประเทศที่ผลิตสินค้านั้นๆ

(๓) **มาตรการปกป้องจากการนำเข้าที่เพิ่มขึ้น (Safeguard)** ประเทศผู้นำเข้า เก็บอากรปกป้องเพิ่มเติมจากภาษีนำเข้าปกติได้ โดยอ้างว่ามีการนำเข้าที่ผิดปกติ

ทั้งในรูปของการนำเข้าของสินค้าในปริมาณที่มากกว่าปกติ หรือมีการนำเข้ามาในราคาที่ต่ำกว่าปกติ

(๔) **มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (Sanitary and Phytosanitary: SPS)** การใช้มาตรฐานเรื่อง SPS ที่สูงมาก จนเป็นอุปสรรคต่อสินค้านำเข้าในเชิงพาณิชย์

(๕) **มาตรการอุปสรรคเทคนิคทางการค้า (Technical Barrier to Trade: TBT)** กำหนดมาตรฐานทางการค้า อาทิ การกำหนดการติดฉลากและบรรจุภัณฑ์ที่สูงมาก จนเป็นอุปสรรคต่อสินค้านำเข้าในเชิงพาณิชย์

(๖) **มาตรการด้านสิ่งแวดล้อม** การใช้ประเด็นโลกร้อนและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ มาเป็นข้ออ้างในการกีดกันทางการค้า

(๗) **มาตรการด้านแรงงาน** เช่น การไม่อนุญาตให้สินค้านำเข้าที่ผลิตโดยเด็กหรือนักโทษ

(๘) **NTB รูปแบบอื่นๆ** อาทิ การจัดซื้อโดยรัฐ การผูกขาดการนำเข้า การกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้า เป็นต้น

๑.๕.๔.๒ **สินค้าเกษตรไทยที่ได้รับผลกระทบจาก NTBs** สามารถแบ่งออกเป็นกลุ่ม ดังนี้

(๑) **มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (Sanitary and Phytosanitary: SPS)** แม้ว่ามาตรการ SPS นี้ องค์การการค้าโลก (WTO) จะอนุญาตให้ทำได้ โดยให้อ้างอิงการกำหนดมาตรฐาน SPS ตามมาตรฐานระหว่างประเทศ อาทิ Codex, IPPC, และ OIE แต่ในทางปฏิบัติ ประเทศผู้นำเข้าบางประเทศมักกำหนดมาตรฐานที่สูงกว่ามาตรฐานระหว่างประเทศเพื่อผลในการกีดกันทางการค้า ผลของการใช้มาตรการ SPS ทำให้ผู้ส่งออกของไทยต้องมีภาระในการเพิ่มต้นทุนในการส่งออก นอกจากนี้ หากมาตรการ SPS นั้น เป็นการกำหนดมาตรฐานที่สูงเกินไปจนไม่สามารถทำได้ในเชิงพาณิชย์แล้ว ถือว่าเป็นมาตรการที่ประเทศต่างๆ สามารถเทียบเท่ากับการห้ามนำเข้า รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ ๒

(๒) **มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด (Anti-Dumping: AD)** สินค้าเกษตรไทยถูกประเทศคู่ค้าใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดอยู่ ๓ สินค้า จาก ๓ ประเทศคือ กุ้งแช่แข็ง (สหรัฐอเมริกา) ข้าวโพดหวานกระป๋อง (ประชาคมยุโรป) และสับปะรดกระป๋อง (ออสเตรเลีย)

ผลของการใช้มาตรการ AD นี้ ทำให้สินค้าที่ถูกใช้ AD จะมีราคาสูงขึ้นในประเทศผู้นำเข้า จนส่งผลให้เกิดการลดลงของปริมาณการส่งออกไปยังประเทศนั้นๆ

(๓) **NTBs รูปแบบอื่นๆ** ได้แก่ การจัดซื้อโดยรัฐ การผูกขาดการนำเข้า การเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มเพิ่มเติม

๑.๕.๔.๓ ความไม่เพียงพอของศูนย์กระจายสินค้าเกษตรในประเทศคู่ค้า

ศูนย์กระจายสินค้าเป็นกลไกเคลื่อนย้ายสินค้าขั้นสุดท้ายไปสู่ลูกค้า ภายใต้เงื่อนไขของเวลา และต้นทุนที่สามารถแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีหน้าที่สำคัญในการเป็นแหล่งรวบรวม แบ่ง ประกอบ บรรจุ คัดแยก ให้เหมาะสมกับประเภทพาหนะที่จะใช้ในการขนส่งให้กับลูกค้าหรือผู้รับสินค้า ศูนย์กระจายสินค้ามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในฐานะเป็นกิจกรรมในการลดต้นทุนโลจิสติกส์และทำให้ระบบการกระจายสินค้าสามารถขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้สินค้าถึงมือผู้บริโภคในตลาดต่างประเทศได้อย่างมีคุณภาพและ ทันต่อความต้องการ

อย่างไรก็ตาม ศูนย์การกระจายสินค้าเกษตรของไทยในประเทศคู่ค้าพบว่า ยังมีไม่มากเท่าที่ควร และศูนย์กระจายสินค้าที่ไทยได้มีการผลักดันให้สร้างขึ้นในอนาคต ได้แก่ ๑) ศูนย์กระจายสินค้าในประเทศตุรกี เพื่อกระจายสินค้าเข้าสู่ประเทศในเอเชียและยุโรป โดยเฉพาะรัสเซีย ๒) ศูนย์กระจายสินค้าในประเทศบราซิล เพื่อกระจายสินค้าเข้าสู่ประเทศตะวันออกกลางและประเทศริมอ่าวอาหรับ ๓) ศูนย์กระจายสินค้าในเมืองดูไบ ประเทศสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ เพื่อกระจายสินค้าเข้าสู่กลุ่มประเทศตะวันออกกลาง

๑.๖ การลงทุน (Investment)

๑.๖.๑ แนวโน้มการลงทุนภาคเกษตร

การลงทุนในภาคการเกษตรที่เพียงพอเป็นส่วนจำเป็นสำหรับความมั่นคงอาหารในระยะยาว อย่างไรก็ตาม อัตราการสะสมทุนในภาคการเกษตรลดลงเหลือเพียงร้อยละ ๐.๕ ในช่วงปี ๒๕๓๔-๒๕๕๐ จากร้อยละ ๑.๑ ในช่วงปี ๒๕๑๘-๒๕๓๓ การช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาภาคการเกษตรลดจ้อยละ ๕๘ ในช่วงเวลาระหว่างปี ๒๕๒๓ - ๒๕๔๘ สัดส่วนความช่วยเหลือเพื่อพัฒนาจากหน่วยงานภาครัฐ (Official Development Assistance: ODA) ลดลงจากร้อยละ ๑๗ เหลือเพียงร้อยละ ๔ เพื่อให้บรรลุความต้องการบริโภคอาหารโลกในอนาคต อันเนื่องมาจากความวิตกกังวลของประเทศผู้นำเข้าอาหารเกี่ยวกับความมั่นคงด้านอาหาร ได้เกิดกระแสการเข้าไปลงทุนผลิตอาหารในประเทศที่มีทรัพยากรสำหรับใช้เป็นฐานการผลิตที่เอื้ออำนวยของประเทศพัฒนาแล้ว เพื่อส่งออกผลผลิตกลับประเทศของตน ซึ่งประเทศไทยเป็นเป้าหมายที่สำคัญประเทศหนึ่งในการรับการลงทุนภาคการเกษตรจากต่างประเทศ ดังนั้น จะต้องมีการเพิ่มการลงทุนในสาขาเกษตรอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งคาดว่าจะเป็นการลงทุนจากภาคเอกชน รวมถึงการสนับสนุนความร่วมมือในลักษณะหุ้นส่วนระหว่างภาครัฐและเอกชน โดยขณะนี้ FAO และองค์การระหว่างประเทศต่างๆ อยู่ระหว่างการร่างหลักการการลงทุนอย่างรับผิดชอบด้านการเกษตร (Responsible Agricultural Investment: RAI) ซึ่งจะเป็นแนวทางการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในภาคเกษตร ที่จะช่วยให้ประเทศกำลังพัฒนาเปิดรับการลงทุนจากต่างประเทศอย่างเหมาะสม เพื่อจะทำให้ประสิทธิภาพการผลิตภาคเกษตรสูงขึ้น

นอกจากนี้ ตามความตกลงด้านการลงทุนอาเซียน (ASEAN Comprehensive Investment Agreement: ACIA) ประเทศไทยมีข้อผูกพันในการเปิดเสรีการลงทุนภาคเกษตร ซึ่งใน ๒ รายการ คือ การเพาะและขยายพันธุ์พืช และการเพาะและขยายพันธุ์สัตว์น้ำ ยังคงสงวนสิทธิ์ไว้โดยจะทยอยเปิดในสาขา ที่พร้อมเพื่อประโยชน์สูงสุดของไทยต่อไป

๓. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis)

๓.๑ จุดแข็ง (Strength)

๒.๑.๑ ภาคเกษตรไทยผลิตสินค้าเกษตรและอาหารได้หลากหลาย ปริมาณมาก และตามมาตรฐานของประเทศคู่ค้า

๒.๑.๒ ภาคเอกชนไทยรายใหญ่มีศักยภาพสูงในการส่งออกสินค้าเกษตรและอาหาร

๒.๑.๓ สินค้าเกษตรหลายชนิดมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว และขึ้นทะเบียนเป็นสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ Geographical Indication (GI) ได้แก่ ข้าวหอมมะลิ ผลิตภัณท์ไหมไทย

๒.๑.๔ มีหน่วยงานหลักดูแลด้านการผลิตในรายสินค้าอย่างชัดเจน ได้แก่ กรมประมง กรมการข้าว กรมปศุสัตว์ และสถาบันหม่อนไหมแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติฯ เป็นต้น

๓.๒ จุดอ่อน (Weakness)

๒.๒.๑ ต้องนำเข้าปัจจัยการผลิตจากต่างประเทศ เช่น ปุ๋ย สารเคมีทางการเกษตร น้ำมันเชื้อเพลิง และเครื่องจักรกลการเกษตร เป็นต้น

๒.๒.๒ กลไก/กระบวนการตรวจสอบสินค้าเกษตรนำเข้ายังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

๒.๒.๓ ขาดข้อมูลการวิจัยเชิงรุกด้านการตลาดของสินค้าเกษตรและอาหาร เช่น รูปแบบ รสนิยม และคุณภาพ รวมถึงขาดการเชื่อมโยงงานวิจัยไปใช้เชิงพาณิชย์ และการเผยแพร่ผลงานวิจัยอย่างเป็นระบบ

๒.๒.๔ ไม่มีนโยบายส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารเพื่อการส่งออกอย่างชัดเจนแก่เกษตรกรรายย่อย

๒.๒.๕ ขาดแผนการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับคุณภาพ มาตรฐาน และวิธีบริโภคที่ถูกต้องของสินค้าเกษตรและอาหารไทยในต่างประเทศอย่างจริงจัง

๒.๒.๖ ขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรฯ อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อประสานข้อมูลสำหรับกำหนดท่าทีเจรจา ด้านเกษตรในเวทีระหว่างประเทศ

๒.๒.๗ ขาดกระบวนการสร้างบุคลากรด้านเกษตรต่างประเทศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๒.๒.๘ เครือข่ายพัฒนาด้านการเกษตรยังไม่เข้มแข็ง ทำให้เกษตรกรรายย่อยไม่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ ข่าวสาร และเทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัยจากต่างประเทศอย่างทั่วถึง

๓.๓ โอกาส (Opportunity)

๒.๓.๑ ความเข้มงวดของการตรวจสอบคุณภาพสินค้าเกษตรและอาหารของประเทศคู่ค้าเป็นโอกาสให้สินค้าเกษตรและอาหารไทยมีการพัฒนาคุณภาพเพื่อให้สามารถขายได้ในต่างประเทศ

๒.๓.๒ ปัญหาด้านวิกฤตพลังงานทำให้ภาคเกษตรไทยมีทางเลือกในการผลิตมากขึ้น (สามารถผลิตพืชอาหาร หรือพืชพลังงาน)

๒.๓.๓ กระแสความตื่นตัวเกี่ยวกับการบริโภคอาหารที่ดีต่อสุขภาพ และสิ่งแวดล้อมทำให้สินค้าเกษตรเฉพาะกลุ่มมีอัตราการเติบโตสูงขึ้น เช่น สินค้าเกษตรอินทรีย์ และสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (green products)

๒.๓.๔ การเปิดการค้าเสรีทำให้การเคลื่อนย้ายสินค้าระหว่างไทยกับประเทศคู่สัญญา มีความคล่องตัวมากขึ้น

๒.๓.๕ ประเด็นด้านการเกษตรในเวทีโลกมีมากขึ้น ทำให้ภาคเกษตรมีความสำคัญในเวทีโลกเพิ่มขึ้น และเกิดความร่วมมือระหว่างประเทศด้านต่าง ๆ ในภาคเกษตรมากขึ้น

๒.๔ ภัยคุกคาม (Threat)

๒.๔.๑ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลให้ปริมาณผลผลิตสินค้าเกษตรของโลกไม่แน่นอน

๒.๔.๒ ปัจจัยการผลิตที่นำเข้าจากต่างประเทศมีราคาสูง ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูง

๒.๔.๓ ประเทศส่วนใหญ่มีแนวโน้มการใช้มาตรการที่มีโทษมากขึ้น เช่น การบังคับใช้กฎระเบียบเรื่อง Illegal, Unreported and Unregulated (IUU) fishing ของอียู และการใช้มาตรฐานเอกชนสำหรับสินค้าเกษตรและอาหารในต่างประเทศ เช่น มาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์ การติดฉลาก carbon footprint

๒.๔.๔ การเปลี่ยนแปลงนโยบายเกษตรของประเทศต่างๆ ที่สำคัญอาจส่งผลต่อการผลิตและส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารของไทย เช่น การเพิ่มพื้นที่ปลูกยางพาราของจีน การส่งเสริมการปลูกพืชตัดแต่งพันธุกรรม (GMOs) และการเพิ่มการลงทุนในภาคเกษตรของประเทศที่เคยนำเข้าสินค้าเกษตร

๒.๔.๕ ราคาสินค้าเกษตรและอาหารในตลาดโลกผันผวนตลอดเวลา

๓. ยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙

๓.๑ วิสัยทัศน์

สร้างความเชื่อมั่นผลิตผลเกษตรและอาหารของไทย การเกษตรต่างประเทศกว้างไกลในสากล ประสิทธิภาพยั่งยืน

๓.๒ พันธกิจ

๓.๒.๑ ประสานงาน ดำเนินกระบวนการเกี่ยวกับการเจรจา การนำเสนอ และการสนับสนุนข้อมูลด้านเทคนิคของผลิตผลเกษตรและอาหาร

๓.๒.๒ ส่งเสริมความเชื่อมั่นด้านคุณภาพมาตรฐาน แก้ไขปัญหาด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชรวมทั้งการแก้ปัญหาด้านเทคนิคของผลิตผลเกษตรและอาหารไทยในตลาดต่างประเทศ

๓.๒.๓ ศึกษาและติดตามข้อมูลข่าวสาร ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับนโยบายมาตรการด้านการเกษตรของต่างประเทศ ทางด้านการค้าผลิตผลเกษตรและอาหาร การลงทุนภาคเกษตร และประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรต่างประเทศ รวมถึงการจัดการฐานข้อมูลเพื่อสนับสนุนงานด้านต่างประเทศ

๓.๒.๔ ร่วมมือกับต่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศ ด้านการศึกษา การวิจัยและพัฒนา วิชาการด้านการเกษตร เพื่อนำมาพัฒนาศักยภาพการเกษตรของไทย

๓.๓ เป้าประสงค์

๓.๓.๑ เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของผลิตผลเกษตรและอาหารของไทย โดยการเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการเจรจา การนำเสนอ และการสนับสนุนข้อมูลด้านเทคนิค

๓.๓.๒ เพื่อพัฒนาศักยภาพการตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาด้านสุขอนามัย และสุขอนามัยพืชคุณภาพและมาตรฐาน และปัญหาด้านเทคนิค สำหรับสินค้าเกษตร และอาหารของไทยในตลาดต่างประเทศ ทั้งในตลาดเดิมและตลาดใหม่

๓.๓.๓ เพื่อให้ได้ข้อมูลข่าวสาร และความเคลื่อนไหวต่างๆ เกี่ยวกับ นโยบาย มาตรการด้านการเกษตรของต่างประเทศ รวมทั้งด้านการผลิต การค้าการลงทุน และกฎระเบียบระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตร สำหรับเตรียมมาตรการ เชิงรุกและเชิงรับอย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๓.๔ เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาความร่วมมือด้านการเกษตรกับต่างประเทศ ภายใต้กรอบความร่วมมือต่างๆ

๓.๓.๕ เพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการด้านการเกษตรต่างประเทศ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพ

๓.๔ ประเด็นยุทธศาสตร์

๓.๔.๑ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาศักยภาพกระบวนการเจรจา การนำเสนอ และแก้ปัญหาภาคเกษตรกับต่างประเทศ

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเพิ่มศักยภาพการเจรจา และการนำเสนอ เกี่ยวกับผลิตผลเกษตร และอาหารของไทย ในเวทีระหว่างประเทศรวมทั้งการสนับสนุนข้อมูลด้านเทคนิค ในเชิงรุกและเชิงรับ ทั้งกรณีส่งออกและนำเข้าผลิตผลเกษตรและอาหาร

๒. เพื่อให้สามารถแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับด้านคุณภาพ ความปลอดภัย และด้านเทคนิคของผลิตผลเกษตรและอาหารในตลาดต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการสร้างภาพลักษณ์ที่ดี

เป้าหมาย ผลิตผลเกษตรและอาหารของไทยเป็นที่ยอมรับและต้องการในตลาด ต่างประเทศ

ตัวชี้วัด

๑. จำนวนประเทศคู่ค้าในแต่ละภูมิภาคของโลกที่ยอมรับคุณภาพและ มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารไทยมีเพิ่มขึ้น รวมถึงลดการปฏิเสธสินค้า (Reject) จากประเทศคู่ค้า

๒. ลดระยะเวลาในการแก้ปัญหาสำหรับข้อขัดข้องด้านสุขอนามัยและสุข อนามัยพืช คุณภาพ มาตรฐาน และปัญหาด้านเทคนิค ของผลิตผลเกษตรและอาหารไทย ในต่างประเทศ

กลยุทธ์ ๑.๑ เตรียมความพร้อมสำหรับกระบวนการเจรจาเกี่ยวกับมาตรการ กีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี และการแก้ปัญหาด้านเทคนิคของสินค้าเกษตรและอาหาร ในเวทีระหว่างประเทศ

กลยุทธ์ ๑.๒ พัฒนากลไกการตอบสนองเพื่อแก้ปัญหาอย่างรวดเร็ว ในกรณีที่ผลิตผลเกษตรและอาหารไทยมีปัญหาด้านคุณภาพในตลาดปลายทาง

กลยุทธ์ ๑.๓ ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ด้านคุณภาพและมาตรฐานสินค้า เกษตรและอาหารของไทยให้เป็นที่รู้จักในตลาดต่างประเทศ

แนวทางการดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ ภายในกระทรวงเกษตรฯ
กลยุทธ์ ๑.๑ เตรียมความพร้อมสำหรับกระบวนการเจรจาเกี่ยวกับมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี และปัญหาด้านผลิตผลของสินค้าเกษตรและอาหารในเวทีระหว่างประเทศ	
๑.๑.๑ จัดประชุมกลุ่มเป้าหมาย (focus group) เพื่อเตรียมข้อมูล/ทำที่เจรจา ด้านมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี ด้านเทคนิคเกี่ยวกับผลิตผลเกษตรและอาหารแต่ละชนิดหรือประเด็น เช่น ความปลอดภัยด้านอาหาร ความมั่นคง ด้านอาหาร ผลกระทบจากภาวะโลกร้อน การอำนวยความสะดวกสินค้าผ่านแดน การกำหนดสินค้าและบริการสิ่งแวดล้อมภาคเกษตร การใช้พืช สัตว์ตัดแต่งพันธุกรรม (Genetically Modified Organisms: GMOs) และประเด็นอื่นๆ สำหรับใช้เป็นทำที่การเจรจาในเชิงรุก	กปม. กปศ. กวก. กสก. กข. กพด. สศก. มกอช. สปข. มม.
๑.๑.๒ รวบรวม วิเคราะห์ จัดระบบข้อมูล ผลการศึกษา ผลการวิจัย ให้อยู่ในรูปแบบที่สามารถนำไปใช้เพื่อการเจรจาต่อรองในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับข้อจำกัดทางการค้ารูปแบบต่างๆ เช่น - ความปลอดภัยด้านสุxonามัยและสุxonามัยพืช และความปลอดภัยทางชีวภาพ เช่น โรคแมลงศัตรูพืช ชนิดและปริมาณ สารเคมีตกค้างในผลิตผลเกษตรและอาหารระดับที่อันตราย/ไม่เป็นอันตราย ผลที่เกิดจากการบริโภคอาหาร/การใช้อาหารสัตว์ที่ปนเปื้อน GMOs	สศก. สปข. กปม. กปศ. กพด. กวก. กสก. กสส. สป. สศก. มกอช. กข. มม.

แนวทางการดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ ภายในกระทรวงเกษตรฯ
- การเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ เช่น ปริมาณการปลดปล่อยและการดูดซับก๊าซเรือนกระจกจากการผลิตพืช/เลี้ยงสัตว์ ชนิดต่างๆ การวัดปริมาณ Carbon Footprint ในการผลิตภาคเกษตร วิธีการปลูกพืช/เลี้ยงสัตว์ เพื่อลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก - การจัดการทรัพยากร เช่น ผลได้ ผลเสีย โอกาส ข้อจำกัด และผลกระทบการทำประมงของไทยจากการใช้กฎระเบียบว่าด้วยการทำประมงที่ผิดกฎหมาย ไม่รายงาน และไร้การควบคุม (Illegal, Unreported and Unregulated Fishing: IUU) เป็นต้น	
๑.๑.๓ เข้าร่วมประชุม/เจรจา/แสดงข้อคิดเห็น/ทำที่ในเวทีระหว่างประเทศด้านต่าง ๆ เช่น (๑) ด้านการผลิต คุณภาพ ความปลอดภัย และมาตรฐานผลิตผลเกษตรและอาหาร (๒) ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (๓) ด้านทรัพยากรชีวภาพ และทรัพยากรทางปัญญา (๔) ด้านเทียบเคียง/จัดทำมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารร่วมกับประเทศคู่ค้า (๕) ด้านกำหนดกฎระเบียบระหว่างประเทศต่างๆ	มกอช. กปม. กปศ. กวก. กสก. สปข. สศก. กข. มม. สป.

แนวทางการดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ ภายในกระทรวงเกษตรฯ
กลยุทธ์ ๑.๒ พัฒนากลไกการตอบสนองเพื่อแก้ปัญหาอย่างรวดเร็วในกรณีที่ดินค้าเกษตรและอาหารไทยมีปัญหาด้านคุณภาพในตลาดปลายทาง	
๑.๒.๑ จัดเจ้าหน้าที่ภาคเกษตรรับผิดชอบประจำตลาดปลายทาง (ทั้งตลาดเดิมและตลาดใหม่) เพื่อติดตามดูแลและประสานการดำเนินการในกรณีที่เกิดผลผลิตเกษตรและอาหารของไทย มีปัญหาด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช คุณภาพและมาตรฐาน พร้อมจัดให้มีผู้ประสานงาน (Contact Point) ภายในประเทศเพื่อสนับสนุนข้อมูลรายสินค้า เช่น พืช สัตว์ ประมง หม่อนไหม	สปช. สกต. มกอช. กปม. กปศ. กวก. กข. มม. กสศ. สศค.
๑.๒.๑ จัดเจ้าหน้าที่ภาคเกษตรรับผิดชอบประจำตลาดปลายทาง (ทั้งตลาดเดิมและตลาดใหม่) เพื่อติดตามดูแลและประสานการดำเนินการในกรณีที่เกิดผลผลิตเกษตรและอาหารของไทย มีปัญหาด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช คุณภาพและมาตรฐาน พร้อมจัดให้มี contact point ภายในประเทศเพื่อสนับสนุนข้อมูลรายสินค้า เช่น พืช สัตว์ ประมงหม่อนไหม	สปช. สกต. มกอช. กปม. กปศ. กวก. กข. มม. กสศ. สศค.
๑.๒.๒ สร้างเครือข่ายกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการดูแลด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช คุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารในตลาดต่างประเทศ เพื่อการประสานงานรับทราบข้อมูลข่าวสาร และตอบสนองหรือดำเนินการเชิงรุกอย่างทันที่	สปช. สกต.

แนวทางการดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ ภายในกระทรวงเกษตรฯ
๑.๒.๓ พัฒนาระบบ E-Service เพื่อเผยแพร่และบริการข้อมูลด้านมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร ทั้งมาตรฐานสากล มาตรฐานเอกชน และความเคลื่อนไหวของประเทศ คู่ค้าต่างๆ เพื่อการวางแผนเชิงรุก และการปรับตัวของผู้เกี่ยวข้อง	สปช. กปม. กวก. กปศ. สกต. มกอช. กสศ. กสส. กข. มม.
กลยุทธ์ ๑.๓ ส่ง เสริมการประชาสัมพันธ์ด้านคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารของไทยให้เป็นที่รู้จักในตลาดต่างประเทศ	
๑.๓.๑ สนับสนุนและดำเนินการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์กระบวนการผลิตที่ได้มาตรฐานของไทยในชนิดสินค้าพืช ปศุสัตว์ ประมง หม่อนไหม และสินค้าอาหารในรูปแบบและโอกาสต่างๆ เช่น <ul style="list-style-type: none"> - การนำเสนอผลงานทางวิชาการจากการวิจัยและพัฒนา เช่น ระบบการผลิต การตรวจรับรองมาตรฐาน หรือร่วมแสดงนิทรรศการทางวิชาการในเวทีนานาชาติ - การประชาสัมพันธ์เชิงรุกภายในประเทศ (Inbound) - การประชาสัมพันธ์เชิงรุกในต่างประเทศ (Outbound) เช่น Road Show การจัดคณะผู้แทนเข้าพบหารือ/เจรจากับหน่วยงานหลักของประเทศคู่ค้า และการจัดคณะเจ้าหน้าที่/เกษตรกร/ภาคเอกชน เพื่อแลกเปลี่ยนศึกษาดูงาน เป็นต้น 	กปม. กปศ. กวก. กสศ. กข. มกอช. มม. สปช. กสศ.

๓.๔.๒ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาศักยภาพด้านข้อมูลข่าวสาร ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรต่างประเทศ

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อติดตาม รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับนโยบาย มาตรการด้านการเกษตรของต่างประเทศ รวมทั้งความเคลื่อนไหวด้านการผลิต การค้า การลงทุนภาคเกษตร กฎระเบียบ และประเด็นใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตร ให้ทันต่อสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลง

๒. เพื่อเตรียมมาตรการเชิงรุกและเชิงรับในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตร ได้อย่างรวดเร็ว ฉับไว และทันต่อเหตุการณ์

๓. เพื่อเข้าถึงข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับปริมาณ รูปแบบ ความนิยม เส้นทาง การกระจายสินค้า และความต้องการสินค้าเกษตรและอาหารแต่ละชนิด ในตลาด ต่างประเทศ และแนวโน้มในอนาคต นำมาเผยแพร่ให้เกษตรกรและผู้ประกอบการไทย ได้รับทราบ

๔. เพื่อจัดระบบฐานข้อมูล สำหรับสนับสนุนงานด้านการเกษตรต่างประเทศ

เป้าหมาย มีกลไกการติดตามข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรต่างประเทศ เพื่อศึกษา วิเคราะห์ เผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบอย่างต่อเนื่อง และมีมาตรการเชิงรุก และมาตรการรองรับในด้านต่างๆ อย่างรวดเร็ว ฉับไว และทันต่อเหตุการณ์

ตัวชี้วัด

๑. มีหน่วยติดตามและวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละกรม
๒. มีข้อมูลสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตรในต่างประเทศ ที่ถูกต้อง รวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์
๓. มีฐานข้อมูลสำหรับสนับสนุนงานด้านการเกษตรต่างประเทศตามบทบาท และภารกิจของกรมต่างๆ

กลยุทธ์ ๒.๑ ส่งเสริมการประสานงานเพื่อติดตามความเคลื่อนไหว ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารในตลาดต่างประเทศ และการลงทุน ภาคเกษตรจากต่างประเทศ รวมทั้งประเด็นที่เกี่ยวข้องอื่นๆ

กลยุทธ์ ๒.๒ ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลด้านความต้องการสินค้าเกษตร และอาหารในตลาดต่างประเทศทั้งปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต

กลยุทธ์ ๒.๓ จัดระบบฐานข้อมูลสำหรับสนับสนุนงานด้านการเกษตร ต่างประเทศ

กลยุทธ์ ๒.๔ ติดตามความเคลื่อนไหว ผลักดันและสนับสนุนการกำหนด มาตรการ และการเข้าไปมีส่วนร่วมเพื่อแสดงจุดยืนและทำทิวของประเทศไทยในการ กำหนดกฎเกณฑ์ระดับนานาชาติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตร

แนวทางการดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ ภายในกระทรวงเกษตรฯ
กลยุทธ์ ๒.๑ ส่งเสริมการประสานงานเพื่อติดตามความเคลื่อนไหวที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารในตลาดต่างประเทศ และการลงทุนภาคเกษตรจากต่าง ประเทศ รวมทั้งประเด็นที่เกี่ยวข้องอื่นๆ	
๒.๑.๑ ศึกษา วิเคราะห์ และติดตามความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับกฎระเบียบด้านการค้า และการลงทุนภาค การเกษตรกับต่างประเทศ การเปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศ และประเด็นใหม่ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อ การค้าสินค้าเกษตรและอาหาร เพื่อเตรียมการเชิงรุก และเตรียมพร้อมมาตรการรองรับ เช่น - มาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภายใต้รูปแบบต่างๆ (Non-Tariff Barriers: NTBs) และปัญหาด้านเทคนิค	สปช. กปม. กวก. กปศ. กสก. กสส. มกอช. สศค. กข. มม. กพด.

แนวทางการดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ ภายในกระทรวงเกษตรฯ
<ul style="list-style-type: none"> - การจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาทั้งด้านการคุ้มครองพันธุ์พืช และสิทธิบัตรของพันธุ์พืช ถั่ว ฝรั่ง และไหม ที่อาจเกี่ยวข้องกับทรัพยากรพันธุกรรมของไทย - การกำหนดสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications: GI) - การค้าสินค้าพืชและสัตว์ที่ตัดแต่งพันธุกรรม (GMOs) - การกำหนดสินค้าและบริการสิ่งแวดล้อมภาคเกษตร (Environmental Goods and Service: EGS) - การนำประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก มาเชื่อมโยงกับการผลิตและการค้าสินค้าเกษตร 	
<p>๒.๑.๒ การศึกษา วิเคราะห์ ตรวจสอบ ผลที่เกิดจากการเปิดเสรีการค้า</p> <ul style="list-style-type: none"> - การวิเคราะห์สินค้าเกษตรและอาหารที่มีศักยภาพในแต่ละตลาด และสินค้าที่อาจได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีการค้า การแจ้งข้อมูลแก่เกษตรกรและผู้ประกอบการ - การเฝ้าระวัง และตรวจสอบการนำเข้าผลิตผลเกษตรและอาหารที่ผิดปกติ ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ และการกำหนดมาตรการรองรับหรือแก้ปัญหา - ประชาสัมพันธ์ และชี้แจงผลกระทบจากการเปิดการค้าเสรี และมาตรการความช่วยเหลือจากภาครัฐแก่เกษตรกร - สนับสนุนการปรับโครงสร้างการผลิตเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปิดการค้าเสรีและสถานการณ์โลก 	กปม. กปศ. กวก. กสก. กสส. สศก. สปก. กข. มม.สศก.

แนวทางการดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ ภายในกระทรวงเกษตรฯ
<p>๒.๑.๓ ศึกษา วิเคราะห์ ข้อมูลเกี่ยวกับการลงทุนภาคเกษตร ทั้งกรณีส่งออกและนำเข้าการลงทุนภาคเกษตร เช่น ข้อผูกพันการเปิดเสรีการลงทุนในกรอบอาเซียน (การเพาะและขยายพันธุ์พืชและสัตว์น้ำ) รวมทั้งการดำเนินมาตรการเชิงรุก โดยการกำหนดระเบียบกฎเกณฑ์ สำหรับถือปฏิบัติ ของผู้ที่จะเข้ามาลงทุนภาคเกษตรในประเทศไทย และศึกษาข้อมูลการเข้าไปลงทุนของไทยในประเทศเพื่อนบ้าน</p>	กปม. กวก. กปศ. กสก. กสส. มกช. กพด. สปข. สศก. กข. มม.
<p>กลยุทธ์ ๒.๒ ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลด้านความต้องการสินค้าเกษตรและอาหารในตลาดต่างประเทศทั้งปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต</p>	
<p>๒.๒.๑ ศึกษา วิจัย สำรวจ ความต้องการชนิด รูปแบบคุณภาพ สินค้าเกษตรและอาหารในตลาดต่างประเทศ เพื่อรักษาตลาดเดิม และผลักดันการเปิดตลาดใหม่ที่มีศักยภาพ</p>	สปข. กปม. กวก. กปศ. กข. มม. สศก
<p>๒.๒.๒ จัดหน่วยบริการข้อมูล และให้คำปรึกษา เกี่ยวกับสินค้าเกษตรและอาหารไทยในตลาดต่างประเทศ ทั้งตลาดเดิม และตลาดใหม่ที่มีศักยภาพ</p>	สปข.
<p>กลยุทธ์ ๒.๓ จัดระบบฐานข้อมูลสำหรับสนับสนุนงานด้านการเกษตรต่างประเทศ</p>	
<p>๒.๓.๑ วิเคราะห์ รวบรวม และจัดระบบฐานข้อมูลสำหรับสนับสนุนงานด้านการเกษตรต่างประเทศตามบทบาทและภารกิจของกรมต่าง ๆ รวมทั้งปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอทุกหน่วยงาน</p>	ทุกหน่วยงาน

แนวทางการดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ ภายในกระทรวงเกษตรฯ
กลยุทธ์ ๒.๔ ติดตามความเคลื่อนไหว ผลักดันและสนับสนุนการกำหนดมาตรการ และการเข้าไปมีส่วนร่วมเพื่อแสดงจุดยืนและท่าทีของ ประเทศไทยในการกำหนดกฎเกณฑ์ระดับนานาชาติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร	
๒.๔.๑ ติดตามความเคลื่อนไหว ผลักดัน และเข้าไปมีส่วนร่วมเพื่อแสดงจุดยืนและท่าทีของประเทศไทยในการกำหนดกฎเกณฑ์ระดับนานาชาติต่าง ๆ เช่น ข้อตกลง (Agreement) ปฏิญญา (Declaration) แนวปฏิบัติ (Guideline) ความตกลงการเปิดการค้าเสรีในกรอบต่าง ๆ เช่น องค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) Free Trade Agreements (FTAs) ASEAN Economic Community (AEC) รวมทั้ง องค์การระหว่างประเทศ เช่น องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization: FAO) และมาตรฐานอาหารระหว่างประเทศ (CODEX) ฯลฯ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตรเพื่อให้ไทยได้รับประโยชน์สูงสุด เช่น การกำหนดหลักเกณฑ์การลงทุนภาคเกษตร (Responsible Agriculture Investment: RAI) แนวปฏิบัติในการจัดสรรที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติอื่น (Voluntary Guidelines on Responsible Governance of Tenure of Land and other Natural Resources: VG) เป็นต้น	สกต. สปข. กปม. กปศ. กวก. กสท. กสส. สศค. สปก. กข. มม. สปก. กพด. มกอช.

๓.๔.๓ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ พัฒนความร่วมมือกับต่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศ

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาความร่วมมือในลักษณะความเป็นหุ้นส่วนกับประเทศผู้ให้และองค์การระหว่างประเทศต่างๆ ให้ไทยเป็นศูนย์กลางการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีด้านการเกษตรแก่ภูมิภาคต่างๆ

๒. เพื่อสนับสนุนบุคลากรของรัฐ ในการเข้าไปมีส่วนร่วมเพื่อหาจุดยืนร่วมและแสดงท่าทีของไทยในเวทีความร่วมมือระหว่างประเทศ และกรอบความร่วมมือในอนุภูมิภาคต่างๆ

๓. เพื่อเพิ่มความร่วมมือกับต่างประเทศในการศึกษา วิจัย และพัฒนาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต รวมทั้งประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อถ่ายทอดให้แก่เกษตรกรและผู้ประกอบการในประเทศ

๔. เพื่อสนับสนุนการจัดทำและดำเนินแผนงาน/โครงการตามความตกลงและความร่วมมือภาคเกษตรกับต่างประเทศ

เป้าหมาย พัฒนความร่วมมือกับต่างประเทศในการศึกษา วิจัย พัฒนา ถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการเกษตรและการดำเนินการประเด็นที่เกี่ยวข้องต่างๆ ทั้งในฐานะประเทศผู้ให้ ผู้รับ และความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา

ตัวชี้วัด จำนวนงานวิจัย แผนงาน/โครงการ กิจกรรม ที่ทำร่วมกับต่างประเทศ และการประชุมเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ร่วมกับต่างประเทศเพิ่มขึ้น

กลยุทธ์ ๓.๑ พัฒนความร่วมมือในลักษณะความเป็นหุ้นส่วนกับประเทศผู้ให้และองค์การระหว่างประเทศต่างๆ เพื่อเป็นศูนย์กลางการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีด้านการเกษตรให้แก่ภูมิภาคต่างๆ

กลยุทธ์ ๓.๒ ส่งเสริมการศึกษา วิจัย พัฒนา และถ่ายทอดองค์ความรู้ร่วมกับต่างประเทศ

กลยุทธ์ ๓.๓ ส่งเสริมให้มีการจัดทำและดำเนินแผนงาน/โครงการตามความตกลงกับต่างประเทศ

แนวทางการดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ ภายในกระทรวงเกษตรฯ
กลยุทธ์ ๓.๑ พัฒนาความร่วมมือในลักษณะความเป็นหุ้นส่วนกับประเทศผู้ให้และองค์การระหว่างประเทศต่างๆ เพื่อเป็นศูนย์กลาง การถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีด้านการเกษตรให้แก่ภูมิภาคต่างๆ	
๓.๑.๑ ร่วมมือในลักษณะความเป็นหุ้นส่วน (Partnership) กับประเทศผู้ให้ (Donor) และองค์การระหว่างประเทศต่างๆ เช่น FAO กองทุนระหว่างประเทศเพื่อพัฒนาเกษตรกรรม (International Fund for Agricultural Development: IFAD) องค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น (Japan International Cooperation Agency: JICA) และอื่นๆ ในการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง ภาคเกษตรแก่ประเทศกำลังพัฒนาอื่น	สกต. สปช. กปม. กปศ. กวก. กสก. กพด. มกอช. ชป. สศก. สปก. กข. มม. กสส.
๓.๑.๒ สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของนักวิชาการไทย เพื่อให้เป็นผู้ถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรชั้นนำในภูมิภาค รวมทั้งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อการเป็นศูนย์กลางการฝึกอบรมด้านการเกษตรในภูมิภาค	สกต. สปช. กปม. กปศ. กวก. กสก. กพด. มกอช. ชป. สศก. สปก. กข. มม. กสส.
๓.๑.๓ สนับสนุนการเข้าไปมีส่วนร่วมของไทยในเวทีความร่วมมือระหว่างประเทศต่างๆ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ให้ข้อคิดเห็น และแสดงบทบาทของประเทศในการเป็นผู้นำด้านการเกษตรของโลก	สกต. สปช. กปม. กปศ. กพด. กวก. กสก. กสส. ชป. สศก. มกอช. สปก. กข. มม.

แนวทางการดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ ภายในกระทรวงเกษตรฯ
กลยุทธ์ ๓.๒ ส่งเสริมการศึกษา วิจัย พัฒนา และถ่ายทอดองค์ความรู้ร่วมกับต่างประเทศ	
๓.๒.๑ ศึกษา วิจัยและพัฒนา ร่วมกับต่างประเทศด้านการเกษตรและอาหารตลอดห่วงโซ่ ผ่านความร่วมมือกรอบต่างๆ และการเจรจาความร่วมมือใหม่ เช่น เทคโนโลยีการผลิต การปรับปรุงพันธุ์ วิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว การแปรรูป บรรจุภัณฑ์ การกำหนดใช้มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (Sanitary and Phytosanitary Measures: SPS) เทคโนโลยีสำหรับตรวจสอบด้านความปลอดภัยอาหาร เป็นต้น รวมทั้งประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การศึกษาวิจัยผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการปรับตัวภาคเกษตร ประเด็นเรื่องความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน เป็นต้น	สปช. กพด. มกอช. ชป. สปก. กข. มม. กปม. กวก. กสก. กปศ. กสส.
๓.๒.๒ จัดเวทีถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรและประเด็นที่เกี่ยวข้องจากผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศภายใต้กรอบความร่วมมือต่างๆ เพื่อเปิดมุมมองและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างนักวิชาการไทยและต่างประเทศ	สปช. กปม. กปศ. กพด. กวก. กสก. กสส. ชป. มกอช. สปก. กข. มม. สศก.
กลยุทธ์ ๓.๓ ส่งเสริมให้มีการจัดทำและดำเนินแผนงาน/โครงการตามความตกลงกับต่างประเทศ	
๓.๓.๑ สนับสนุนการจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดทำและดำเนินแผนงาน/โครงการตามความตกลงและความร่วมมือภาคเกษตรที่ไทยได้จัดทำไว้กับประเทศต่างๆ รวมทั้งโครงการความช่วยเหลือแก่ประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและวิชาการ เช่น ความร่วมมือด้านพืช ประมง ปศุสัตว์ เกษตรอินทรีย์ ใหม่ และพลังงานชีวภาพ เป็นต้น	สกต. สปช. กปม. กปศ. กพด. กวก. กสก. กสส. ชป. สศก. มกอช. สปก. กข. มม.

๓.๔.๔ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาการบริหารจัดการด้านการเกษตร ต่างประเทศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเพิ่มศักยภาพการดำเนินงานด้านการเกษตรต่างประเทศ
๒. เพื่อพัฒนาบุคลากรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทั้งด้านภาษา
ด้านวิชาการ และเทคนิคการเจรจา ให้พร้อมสำหรับการปฏิบัติงานด้านการเกษตร
ต่างประเทศ

เป้าหมาย บุคลากรและระบบการบริหารจัดการด้านการเกษตรต่างประเทศ
มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ตัวชี้วัด

๑. จำนวนเจ้าหน้าที่ด้านการเกษตรต่างประเทศไปปฏิบัติหน้าที่
ในต่างประเทศเพิ่มขึ้น และมีจำนวนสำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ/กงสุล
(ฝ่ายการเกษตร) ในภูมิภาคที่มีศักยภาพด้านการค้าสินค้าเกษตรและอาหารของไทย
เพิ่มขึ้น
๒. จำนวนบุคลากรที่ทำงานด้านการเกษตรต่างประเทศมีความรู้ความ
สามารถมากขึ้น ทั้งในด้านการใช้ภาษาต่างประเทศ ด้านวิชาการที่เกี่ยวข้อง และเทคนิค
การเจรจาต่อรอง
๓. มีกลไกการขับเคลื่อนด้านการเกษตรต่างประเทศที่ชัดเจน และสามารถ
ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ ๔.๑ สนับสนุนการปรับปรุงองค์กรและการบริหารงานของหน่วยงาน
ที่ปฏิบัติงานด้านการเกษตรต่างประเทศให้มีประสิทธิภาพ สามารถรองรับการขยายตัว
ด้านการค้าสินค้าเกษตรและอาหาร ทั้งในตลาดเดิมและตลาดใหม่

กลยุทธ์ ๔.๒ สร้างเสริมสมรรถนะที่สำคัญให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับ
การปฏิบัติงานด้านการเกษตรต่างประเทศอย่างเป็นระบบ

กลยุทธ์ ๔.๓ สนับสนุนการสร้างกลไกภาครัฐในการขับเคลื่อน และติดตาม
งานด้านการเกษตรต่างประเทศอย่างเป็นระบบ

แนวทางการดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ ภายในกระทรวงเกษตรฯ
กลยุทธ์ ๔.๑ สนับสนุนการปรับปรุงองค์กรและการบริหารงานของหน่วยงานที่ปฏิบัติงานด้านการเกษตรต่างประเทศให้มีประสิทธิภาพ สามารถรองรับการขยายตัวด้านการค้าสินค้าเกษตรและอาหาร ทั้งในตลาดเดิมและตลาดใหม่	
๔.๑.๑ ปรับโครงสร้างหน่วยงานที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้อง ด้านเกษตรต่างประเทศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - ผลักดันการปรับโครงสร้างหน่วยงานสังกัดกรมต่างๆ ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องด้านเกษตรต่างประเทศ เพื่อให้ การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น	หน่วยงานสังกัดกรมต่างๆ ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องด้าน เกษตรต่างประเทศของ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๔.๑.๒ จัดทำแผนการปรับโครงสร้างสำนักงานที่ปรึกษา การเกษตรต่างประเทศ - วิเคราะห์โครงสร้างบทบาทหน้าที่ และศักยภาพ การปฏิบัติงานของสำนักงานที่ปรึกษาการเกษตร ต่างประเทศที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน - วิเคราะห์ผลได้ และโอกาสในการสนับสนุนงาน ด้านการเกษตรต่างประเทศจากการเพิ่มการจัดตั้ง สำนักงานที่ปรึกษาฯ หรือการส่งบุคลากรภาคเกษตร ไปประจำในประเทศคู่ค้าที่สำคัญ - ผลักดันการจัดตั้งสำนักงานที่ปรึกษาฯ ในประเทศคู่ค้า ที่สำคัญ หรือการสนับสนุนการจัดส่งบุคลากรภาคเกษตร ไปปฏิบัติงานประจำ ณ สถานเอกอัครราชทูต/สถานกงสุล ในประเทศคู่ค้าที่สำคัญ เพื่อทำหน้าที่ติดต่อประสานงาน และดำเนินการเกี่ยวกับการค้าสินค้าเกษตรและอาหาร เช่น การแก้ปัญหาและสนับสนุนข้อมูลด้านเทคนิค การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร มาตรการทางการค้า เป็นการเฉพาะในแต่ละประเทศคู่ค้าและการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับชนิดคุณภาพ และมาตรฐานของ สินค้าเกษตรและอาหารของไทย	สกต. สปช.

แนวทางการดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ ภายในกระทรวงเกษตรฯ
- ปรับปรุงระบบการบริหารบุคลากรภาคเกษตรที่ไปปฏิบัติงานประจำ ณ ต่างประเทศให้มีเส้นทางการเติบโตตามตำแหน่ง (Career Path) ที่ชัดเจน เพื่อสร้างสมประสมการณ์ในการทำงานด้านการเกษตรต่างประเทศ - ปรับปรุงการบริหารจัดการ และการดำเนินงานของ สปช. แต่ละแห่งให้มีความชัดเจน	
กลยุทธ์ ๔.๒ สร้างเสริมสมรรถนะที่สำคัญให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานด้านการเกษตรต่างประเทศอย่างเป็นระบบ	
๔.๒.๑ ฝึกอบรมภาษาต่างประเทศด้านวิชาการที่เกี่ยวข้องและเทคนิคการเจรจาต่อรองด้วยภาษาต่างประเทศแก่บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการเกษตรต่างประเทศ ทั้งที่ปฏิบัติงานอยู่ในประเทศและต่างประเทศ	ทุกหน่วยงาน โดยสถาบันเกษตรราชการ (สภท.) จัดการอบรมในภาพรวม และแต่ละหน่วยงานจัดอบรมในเรื่องเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรต่างประเทศ
๔.๒.๒ เตรียมความพร้อมบุคลากรด้านการเกษตรที่จะไปประจำการ ณ ต่าง ประเทศ โดยการฝึกอบรมความรู้ที่จำเป็นต้องใช้สำหรับการปฏิบัติงาน และงานสนับสนุนต่างๆ	สภท. สกต. สปช.
๔.๒.๓ ส่งเจ้าหน้าที่ไปทำงานในองค์กรระหว่างประเทศหรือฝึกอบรมในต่างประเทศ เพื่อสร้างความเชี่ยวชาญ/ชำนาญในแต่ละสาขา แล้วนำประสบการณ์/ผลงานกลับมาพัฒนาให้เกิดประโยชน์ต่อภาคเกษตรไทย (๑) ทำงานกับองค์กรระหว่างประเทศ ทั้งโดยการสนับสนุนจากองค์กรระหว่างประเทศ และรัฐบาลไทย	

แนวทางการดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ ภายในกระทรวงเกษตรฯ
(๒) ฝึกอบรมหลักสูตรเฉพาะต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกัภาคเกษตร	สกต. สปช. กปม. กปศ. กพต. กวก. กสท. กสส. ขป. สศก. มกอช. กช. มม.
กลยุทธ์ ๔.๓ สนับสนุนการสร้างกลไกภาครัฐในการขับเคลื่อน และติดตามงานด้านการเกษตรต่างประเทศอย่างเป็นระบบ	
๔.๓.๑ สร้างกลไกภาครัฐในการขับเคลื่อน ประสานและติดตามงานด้านการเกษตรต่างประเทศอย่างเป็นระบบ เช่น ดำเนินการในรูปคณะกรรมการที่มีการติดตามและรายงานผลอย่างต่อเนื่อง	สกต.
๔.๓.๒ สนับสนุนการบูรณาการงานที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรต่างประเทศ การสร้างเครือข่ายเพื่อติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน	สกต. เป็นหน่วยงานหลัก และทุกหน่วยงานสนับสนุน

หมายเหตุ

สภท. คือ สถาบันเกษตรราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สกต. คือ สำนักงานเกษตรต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สปช. คือ สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กตส. คือ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

กปม. คือ กรมประมง

กปศ. คือ กรมปศุสัตว์

กพต. คือ กรมพัฒนาที่ดิน

กวก. คือ กรมวิชาการเกษตร

กสท. คือ กรมส่งเสริมการเกษตร

กสส. คือ กรมส่งเสริมสหกรณ์

ชป. คือ กรมชลประทาน

สศก. คือ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

มกอช. คือ สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

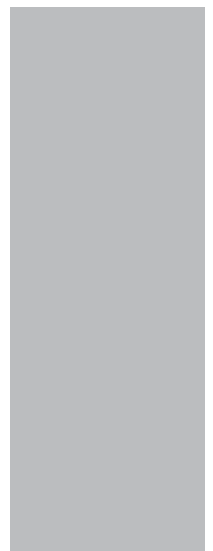
สปก. คือ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

กข. คือ กรมการข้าว

มม. คือ กรมหม่อนไหม

๓.๕ กลไกการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์

คณะอนุกรรมการยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศภายใต้คณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ จะทำหน้าที่ขับเคลื่อน จัดทำแผนงาน/โครงการและติดตามและรายงานผลการดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ดังกล่าว

ภาคผนวก

คำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ที่ ๕๑๘ / 2552

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานด้านยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มอบหมายให้สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ดำเนินการปรับปรุงยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศ (พ.ศ. 2551- 2555) โดยการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน ตามผลการประชุมเรื่องการปรับทิศทางگردำเนินงานภายใต้กรอบยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศ ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจโลก เมื่อวันที่ 20-24 เมษายน 2552 และนำเสนอให้คณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์พิจารณา ดังนั้น เพื่อให้การพิจารณาปรับปรุงยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีความสมบูรณ์และสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่มีภารกิจด้านการเกษตรต่างประเทศ จึงแต่งตั้งคณะทำงานด้านยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประกอบด้วย

1. เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	ประธานคณะทำงาน
2. รองเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	รองประธานคณะทำงาน
3. ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	คณะทำงาน
4. ผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจการแปรรูปสินค้าเกษตร
และอุตสาหกรรมเกษตร
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	คณะทำงาน
5. ผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายเศรษฐกิจการเกษตรระหว่างประเทศ
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	คณะทำงาน
6. ผู้อำนวยการสำนักการเกษตรต่างประเทศ
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	คณะทำงาน
7. ผู้แทนสถาบันหม่อนไหมแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติ
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	คณะทำงาน
8. ผู้แทนกรมการข้าว	คณะทำงาน
9. ผู้แทนกรมชลประทาน	คณะทำงาน

/ 10. ผู้แทน ...

10. ผู้แทนกรมตรวจบัญชีสหกรณ์	คณะทำงาน
11. ผู้แทนกรมประมง	คณะทำงาน
12. ผู้แทนกรมปศุสัตว์	คณะทำงาน
13. ผู้แทนกรมพัฒนาที่ดิน	คณะทำงาน
14. ผู้แทนกรมวิชาการเกษตร	คณะทำงาน
15. ผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร	คณะทำงาน
16. ผู้แทนกรมส่งเสริมสหกรณ์	คณะทำงาน
17. ผู้แทนสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	คณะทำงาน
18. ผู้แทนสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	คณะทำงาน
19. ผู้อำนวยการสำนักเศรษฐกิจการเกษตรระหว่างประเทศ
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	คณะทำงานและ
เลขานุการ
20. ผู้อำนวยการส่วนองค์กรและยุทธศาสตร์ระหว่างประเทศ
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	คณะทำงานและ
ผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะทำงานดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 1) พิจารณากำหนดยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรต่างประเทศให้สอดคล้องกับนโยบาย และสถานการณ์ด้านต่างประเทศ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลก
 - 2) พิจารณาและเสนอแนะ การนำเสนอโครงการ จัดประชุม สัมมนาหรืองานอื่นใด ด้านการเกษตรในกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศหรือองค์กรระหว่างประเทศ
 - 3) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย
- ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ตั้ง ณ วันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ. 2552

Chai

(นายศักดิ์ชัย ศรีบุญซื่อ)
รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

พิมพ์ที่ : บริษัท สหมิตรพรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด

โทรศัพท์ ๐-๒๙๐๓-๘๒๕๗-๙

